

Tisková zpráva č. 16

23. května 2018

Monumentální Mahlerova symfonie

Uvedení Mahlerovy vizionářsky nevšední *Druhé symfonie*, zvané podle závěrečného chorálu „Vzkříšení“, je vždy ojedinělou událostí. Na Pražském jaru ji ve čtvrtek 24. května umocní hostování Budapešťského festivalového orchestru, jenž budí pozornost na mezinárodní scéně už pětatřicet let. Jde o vynikající tvárné těleso, které po celou dobu jedinečným způsobem inspiruje a vede jeho spoluzakladatel Iván Fischer. Za úspěchy orchestru, řazeného do desítky nejlepších na světě, stojí určitě i toto trvalé spojení s jedním dirigentem, v současném hudebním světě už ne tak zdaleka obvyklé.

Extáze i spočinutí – tak vyznívá druhá z devíti dokončených symfonií Gustava Mahlera. Dopsal ji v roce 1894, po šesti letech. Pracoval na ní s dlouhými přestávkami v Lipsku, v Praze, Hamburku, Budapešti a také na letním sídle u Attersee v rakouských Alpách. Mezitím ještě zkomponoval *První symfonii*. A koncepce závěru *Druhé* se mu vyjasnila až na pohřbu pianisty Hanse von Bülow. „Už dlouho jsem se zabýval myšlenkou použít v poslední větě sbor,“ vzpomínal později Mahler, „a stále znovu jsem váhal jenom z obavy, aby to lidé nevnímali jako vnější nápodobu Beethovena. Nálada, jakou jsem měl na smuteční slavnosti, nálada, s jakou jsem tam seděl a přemýšlel o zesnulém, zcela odpovídala duchu díla, které jsem v sobě tenkrát nosil. V tu chvíli sbor začal zpívat Klopstockův chorál Vzkříšení... Zasáhlo mě to jako blesk a všechno vyvstalo jasně a zřetelně před očima mé duše!“ Klopstockova óda ovšem skladatele inspirovala k napsání obsírnějšího textu, k vyjádření pocitů a myšlenek nejen hudbou, ale i slovy. Mahler byl přesvědčen o vlastním poslání. A tak zde ve finále lidstvo ujišťuje, že vzkříšení (podle užitého textu) je jisté a že utrpení pozemského života má smysl. Pro Mahlera není text předlohou ke zhudebnění. Má hudebně-filozofickou představu, k níž hledá vhodný text. Pro finále své *Druhé symfonie* podle svých slov prohledal mnoho – od světové literatury až po bibli. Až zde našel.

Úvodní věta *Druhé symfonie* je příbuzná monumentalismu brucknerovského ražení. Druhá lehoučká věta má rytmus ländleru a

evokuje šťastné vzpomínky. Třetí část vyjadřuje zoufalství. Píseň *Prasvětlo*, to je mysteriózní sólo o návratu člověka k Bohu. A poté vpadá ohromující finále – ohlašuje se poslední soud, hroby se otevírají a mrtví krácejí v nekonečném průvodu, znějí trubky apokalypsy... Pak se ovšem tiše rozezní sbor světců a nebešťanů a symfonie končí očistně. První uvedení tří částí symfonie řídil v Berlíně Richard Strauss, premiéru celé symfonie v roce 1895 tamtéž už sám autor.

„Budapešťský festivalový orchestr nebyl u nás poprvé, ale tak, jak ho připravil jeho šéfdirigent a zakladatel Iván Fischer, jsme ho snad ještě zahrát neslyšeli. Zejména první koncert, který zakončil neuvěřitelně expresivním podáním Bartókova Podivuhodného mandarína, doslova šokoval publikum,“ psal tisk po koncertě Pražského jara v roce 2005. Příběh Budapešťského festivalového orchestru je na mezinárodní hudební scéně jedním z nejpozoruhodnějších. **Ivánu Fischerovi** a Zoltánu Kocsisovi, kteří stáli u jeho zrodu, se podařilo vtisknout tělesu od počátku parametry mimořádné souhry, blízké až komorní hudbě, zároveň dynamického, ale homogenního symfonického zvuku – a k tomu se jim poštěstilo udržet mezi hráči radost z tvoření hudby a sdílení tohoto potěšení s publikem. Také diskografie orchestru je velká. Za připomenutí stojí, že před lety s Ivánem Fischerem nenapodobitelně a neakademicky natočili Brahmsovy *Uherské tance*, později stejně zajímavě *Slovanské tance* Dvořákovy.

O Fischerovi se říká, že patří k nejvíce inspirativním a vizionářským lídrům. V orchestrálních hráčích podporuje kreativitu a respektuje jejich talent. *„Musejí hrát tvořivě, z celé duše, nebát se riskovat, být přesvědčiví,“* říká. Důležité podle jeho slov je, aby člověk hudbu, kterou hraje, miloval, a aby totéž cítilo i publikum v sále. Proto Fischer uvádí jen skladby, s nimiž se ztotožňuje.

Na provedení Mahlerovy *Druhé symfonie* se bude podílet **Český filharmonický sbor Brno** sbormistra **Petra Fialy**. Sólistkami jsou německá lyrická sopranistka **Christiane Karg**, častý host Salcburského festivalu, německých a rakouských orchestrů i operních scén, milánské Scaly nebo Lyrické opery v Chicagu, a **Elisabeth Kulman**, rakouská mezzosopranistka, miláček publika Vídeňské státní opery, zejména jako Carmen i jako wagnerovská pěvkyně, dnes navíc host předních světových pódíí.

Kontakt

Pavel Trojan Jr.

tiskový mluvčí
tel. 257 311 923
email: trojan@festival.cz